

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

MAGYAR ÉS VEND NYELVŰ VEGYES TARTALMU HETILAP.

A „Muraszombati gazdasági fiók-egylet“ s a „Muraszombati dal- és zene-egylet“ hivatalos közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Évi 3 fr. Félévre 1 frt 50 kr. Negyedévre 75 kr.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamátiák a kiadóhivatalhoz
(Grünbaum Márk) intézendők.

Kiadó-tulajdonos:
GRÜNBAUM MÁRK.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények
a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábos petitsor egysszeri hirdetésnél 10 kr
többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér petitsora 25 kr.

A munkáról általában, tekintettel a vidék helyi viszonyaira.

I.

A munkáról akarok szólni, mint az emberi nem egyik legszebb rendeltetéséről; hogy épen ezen nagyterjedelmű tételt választottam értekezésem tárgyául, erre leginkább vidékünkön észlelt egyes tapasztalatok s megfigyelések indítottak.

Már régóta várom, hogy e lapok egyik-másik, nálammál tán tapasztalatokban gazdagabb munkatársa választja majd ez eszmét értekezése tárgyául, miután ez azonban nem történt, bátorságot veszek magamnak, szerény tehetségemhez képest e tárgyról nézeteimet a következőkben kifejteni, s azt hiszem, hogy ez eszme nem is oly igénytelen, hogy megbeszélést s több oldalról való hozzászólást ne érdemelne.

Munka alatt általában az emberi tevékenységnek azon öntudatos szellemi vagy testi működését értjük, mely mindig kisebb-nagyobb fáradsággal összekötte, valamely hasznos cél felé irányul.

Hogy az emberek mikor kezdtek munkálkodni, azt hiszem kissé bajos volna pontosan meghatározni, de minden esetre ezer meg ezer évek óta a legelsőbb foglalkozások közé tartozik a munka.

Nem találok fölöslegesnek erre vonatkozólag itt Aszalaynak gyönyörű mondatát idézni: „Nincsen nagyobb áldás az emberi nemre nézve, mint a paradicsom azon álka: „Arccod verejtékével keresed kenyeredet.“ A munka és foglalkozás nélkülözhetlen Ezt a természet szükségessé, a polgári társaság kötelességé, a megszokás pedig gyönyörű teszi.“

A munka első forrása általában a nyomor, de végzetlenség egy-szersmind a legmagasabb cultura áldásaiban lehet fel; nemkülönben az emberek önmagának is lehet célja a munka, amennyiben az élvezetét válik. Innen van, hogy a szorgalmas élvezetet talál anélkül, hogy azt keresné, a henyé p-dig keresi azt, de nem találja. Szükség tehát már ki korábban a gyermeket szoktatni arra, hogy lelki erőit egy tárgyra összpontosítsa, mert aki ezt nem szokta meg, az nagykorában is alig viszi tökélyre, hanem minden munkájában csak kontrárodik.

Ez nem vonatkozik azonban csupán a szellemi munkálkodásra, hanem általában minden munkára; mert oly igénytelen munka nem létezik, mely gyakorlás- és ügyes kezeléssel ne nemesbülne és tökélyre vihető ne volna. Így a legegyszerűbb kézműves a maga szakmájában művés is lehet.

A jobblet utáni vágy az embernek ösztöne, melyet Isten szívünkbe vésett. — Ezt hasznos ösztönnek tekinthetjük mindaddig, míg azt a tisztá ész máskor sérelme nélkül elgitheti ki. Ha azonban e láng az emberi szívben elaludnék, akkor a mivel emberiség is jelenlegi magasztaláról, ahova csak ezer meg ezer éves küzdelem után emelkedhetett, ismét előbbi kezdetleges állapotába süllyedne vissza.

Az emberiség boldogságának előmozdítására leghathatósabb eszköz; az egyéni erőnek közös célokra való egyesülése. Már pedig az igazat megvallva, kevés ember tudja életét jól felhasználni, azaz idejét hasznos munkára fordítani. Hogy az ember azonban soha rosszat ne tegyen, idejét haszontalanul ne fecsérelje el, ehhez szükséges: az erkölcsök tisztasága, lelki miveltés s hosszú évek során gyűjtött tapasztalat.

Az emberben kétféle erő rejlik: testi és lelki. A fölvilágosodás s haladás századában élve, fölülte szükséges a lelki erő s kitartó munkásság.

Legelső talpköve s alapja minden polgári alkotmányoknak a lelki erő miveltése. A munka pedig lelki erővel szövöttekzén, eredményezi a miveltést, a polgári társaság valódi jólétét; mentől miveltebb egy nemzet, annál erősebb s hatalmasabb is.

Mi a hatalom? — gazdagság. A szegénység pedig — gyengeség, azaz a munkátlanúságnak, henyeségnek s tudatlanságnak következménye. De vizsgáljuk csak meg, mielőtt áll egy nemzet gazdagsága? Ha még oly gazdag ásványokban, ercekekben, — földje termékeny lehet, legelői dúsak, ha nem mivel, nem munkás, mégis csak szegény marad az.

Mi tette hajdan Görögországot s Rómát oly nagygyá mint miveltésé? S vajon mi teszi jelenleg Angliát, Francia- s Németor-

Od dela po preik, z-poglédom na nase kroglina sztális.

I.

Od dela scém gucsati, kak od cslovecsanszko národa nájlépséga rendelővanya; na stero popisivanye me je szpázeno szkdszanyé nadignolo.

Da je od etoga escse do zdaj niscse ne piszao: tak miszlim de vroidno, naj nász kak nájvec szvoje szkdszenye na to gledouc povej.

Pod delom razmimo poprík cslovece rázumno dševno ali te lovno takse csinjenje, stero z-ménsim ali z-véksim tródom nekaksi czio szlšizi.

Ka gda szo zácsali ladjé delati, tou bi zsmelno bilou vremen poszvedociti, ali na vszáki nácsin od vecs jezero leit mao lndjé delajo.

Aszalay ete preleipi sztávek právi: „Nega vékšega blagoszlova na csloveci národ gledouc, kak paradizsoma eta szoudba: „Z-nojom tvojeja licza bodes szí krúh iszka.“ Brezi dela i oprávlanya nebi mogli zsveti. Tou nam natura za potrešno, pörgarszko drúztvo za dšuznost, návada pa za veszélje vcsin.“

Dela perva vretina je nevala, ali kak nájpreidnyi czio sze ve návšesnyoj osznovlenozsti vucsenozsti kak blagoszlov náide. Te delaven vszgdár prápravno veszélje náide, brezi ka bi ga iszka; ali manyák ga pa níti z-iszkanyom ne náide. Zató je potrešno dejte zse ve maloszti návjadjati na delo, ár ki sze to rédnó ne navado, tiszti de szledi szamo fusar.

To sze ne szamo dševnogo, nego vszáko dela dosztája; ár tak prosztoja dela nega, stero po szkrbnom probanyi sze na pleménito popolnozt nebi podignolo. Etak te nájproszejši zidár túdi ve szvojoj mestriji kúnstar lehko gráta.

Bog nam je v-szerczé takse nagibanye vszadó, stero nasz vszgdár na bougi sztális ráta. To je hasznovito nagibanye teccasz, dokces je práva pamet ravna i drúgim kvár ne vesinimo. Csi bi pa to cstútenye v-cslovecem szerzi zaszpalo, te bi ete osznovleni národ zdajšnye vizšine, na stero je z-tak vngomí velkimi trúdmí szamo za jezero i jezero let prisao, bi sze pá ve zacsetni sztális náide vtuno.

Csi scséjo ladjé blázseno bidti, tak je potrešno naj szvoje mouci drúztšijo na obcsinszke czile. Malo lúdi zná szvoje szviljenje dobro gor pouczati i szvoje vreime na hasznovito delo obrotni. Naj cslovek nigdár lagoje ne vesini, i szvoje vreime tá ne zamanyúkiva, k-tómi szo potrešne neduzne csiszte kreipozsti, dševna osznovlenozt i vnuogoga szkdszenya.

V-csloveki je dvouje féle moucs szkrita: telovna i dševna. Vu tom vucsenom i naprej setvájuvcom czajti je jáko potrešna telovna i dševna moucs i poszpojno delo. — Prvi fundament vsze pörgarszke právde je dševne mouci osznovlenozst. Delo z-dševnom mocsjov združsno porodi osznovlenozst, pörgarszko drúztva isztinszko dobrouto; csi je bole osznovleni steri národ, tem je mocnejši i túdi zmoznejši.

Ka je zmoznozst? — bogátšvo. Szirmastvo je pa szlabozst nátre nevucsenozsti i nedelanya naszledővanye. — Ali preglednimo, v-kom sztoji ednoga národa bogátšvo? Kakté vno kopalin (zláta, szrebra) zmore, kakté je grúnt roden, pášnicze obilni, — csi je té národ ne osznovleni, ne delaven denok szirmaski osztáne.

Ka je vesinilo negda Greski-ország i Rim za tak velke, kak osznovlenozst? — Zakaj je Anglia, Francúzski i Nemski-ország tak zmozsen i lúdszto tak prémocno? Zató, ár je osznovleno i nepreztánoma delavno.

Angolje etak práviyo: „Vreime szo peinezi.“ Tou prav má eto oumurno, gšeftno lúdszto, stero za czio derzši, kak náj vecs bogátšzta vkáp szpravití. Jasz pa etak právim: „Vreime je delo ino zvedlicsanye!“ I tou zató velim, ár delo cslovecszka csinenya za náide návšesnyo kreipozstno skér dršim, tem bole, ár drúztva isztinszka moucs i szamo vu kreipozstnoj mouci sztoji.

Delati teda ne szamo zató terbej, ka bi szí zemelszke kincse szprávlali, liki naj nam bode delo obramba prouti dugomí czajti, steri je kak manyozst vngomí hűdobjim vretina; naj nasz delo pobűdjáva na jákoszti i vtisa nam naj dosztrakrúv za szrczi obűdűjene nevarne náklanozsti. — Dela protivnik je manyozst, nedelanye, stero je vszem hűdobjim i grehi vretina.

—y.

szágot oly hatalmassá, s miért örvendek e nemzetek oly bamulatos jöletnek? Nemde ennek oka is csak műveltségünkben és lankadtlan munkásságunkban lehet?

Az angolk jelssava: „Az idő pénz.“ Ez helyes ama komoly, gyakorlati irányu s folytan yernyi vágyó nemzetnél, melynek főcélja a minél több anyagi javakat felhalmozni. Én pedig azt mondom: „Az idő munka és üdvösség!“ Indulok ki pedig azért ezen elvből, mert a munkát, az emberi foglalkozások egyik legmagasabb erkölcsi tényezőjének tekintem, anyvial is inkább, mert a társadalom valódi hatalma is annak erkölcsi erejében rejlik.

A munka tehát necsak a földi kincsek megszerzése végett üzendő, hanem legyen az óvszer az unalom ellen, mely oly sok rosznak szülöje. — legyen az serkentője minden erénynek s megszelídítője az emberi kebelben csirázó, sokszor véstülő szenvedélyeknek.

A munkásságnak ellentéte a henység, a semmittevés. Hogy pedig „a henység minden rosznak kutfeje,“ az kétségtelen.

Muraszombat, 1889. május 4.

Ébénk mozgalom indult meg a legutóbbi időben a muraszombati kereskedők, parasok úgy vendéglők körében heti vásárokat létesítése végett. Főlegesen tartjuk ezen intézménynek sokoldalú hasznosságát bizonyíthatni; noha még nem képez életkérdést sem egyesekre, sem a városra nézve, — de mégis mint első lépést a helybeli kereskedelem és ipar emeléséhez, csakis átvizálni lehet.

Elég sajnos, hogy a régi hiány már eddig is nem pótolható, és hogy városunk e tekintetben nem tett semmit; mert ha van sok gondja sok szép és nemes intézmény létesítésére és fenntartására is; mert biz mind szép intézmény: a kórház, közvagyóház, utazók befogadása, gazdasági egyesület, tüzelő, dal- és zene-egylet óvoda és casino de még korántsem oly fontos egyik sem, mint a kereskedelem és ipar egy oly városra nézve, mely egy nagy járásnak egyedüli központja, azonkívül hazánkban mondhatni véghele.

Csakis oly városok emelkedhetnek, a hol a kereskedelem és ipar virágzik, a hol a forgalom gyarapszik; például rá a legközelebbi kisebb városok: Körömd, Szent-Gothárd és Csáktornya, rövid pár esztendő alatt olyan kereskedelmi helyekké fejlődtek, amilyenekről még ezelőt 25 évvel álmodni sem lehetett; az által szaporodtak a különféle keresztförös, új és új vállalatok alakultak, a munkaerő jobban felhasználható és fizethető, a termelő értékesítési tanulja a különbben kárba menő terményeit is, versenyre serkenti a termelőket, arak emelkednek és szállanak, a vidékek vásárló, eladó, és termelőit a központhoz centralizálja, szaporodik a lakosok száma, és ebből kifolyólag igen természetes, hogy a ház és földbirtok értéke is emelkedik. Ha még hozzá tesszük azt is, hogy Muraszombat abbéli reménye, hogy pár év múlva vasutat is kap, ma már nem egész hiú keesség-tetésnek tekinthető, okvetlen szükséges, hogy addig is legalább mint forgalmi központ előkészítsük.

Nézünk a legközelebbi szomszéd stájer várost, Regedet. Talán hiteltel adatkokkal is be lehetne bizonyítani, hogy forgalmának majdnem fele magyar részről és egyedül vidékünköl jö be; azt is tudjuk, hogy vidékünk mindenennél eladó terményeinek 2/3 része egyenesen Regedbe kerül eladásra, nagyon természetes, hogy az eladók aztán egyuttal mindenennel bevásárlásait is ott teszik, és ezáltal Muraszombat forgalma minden tekintetben apad. Ehhez járulnak még a regedei hónapos vásárok, melyek nagyon is életképeseknek bizonyultak, de a melyekre ismét nagyraest az úzerk-dő Bellatuc és Turnischna vidéke, és Muraszombat egész járása özültek legjobban.

Már most az eszme megpendült, menjünk tehát egy lépéssel odább, ha már heti vásárt létesítünk, rendezzünk egyuttal hónapos vásárokat is, még pedig a regedeit megelőző napra, és így lenne hetenkint egy heti vásár, melyre mindenennél baronni, főzelek, fa, gyümölcs, gabona és egyéb termények hozzatnának eladásra, és havonként egy hónapos vásár, melyre az előbbiekben kívül még mindenennél szarvasmarha, ló, sertés és egyébek hajthatnának fel.

Ezen tervek megvalósítása és keresztülvitele végett tisztelegtünk többen a városi képviselő-testület egyik tekintélyes és buzgó tagjánál, aki terveinket helyeslégg vette tudomásul, és egyszerre mind meg is ígérte, hogy ebbeli intézkedéssal legközelebbi városunk képviselő-testületi ülésén előterjeszteni szives lesz és ezen méltányos ügyünket lehétleg pártolni és támogatni fogja, szóval mindent megtesz, hogy legrovidlebb idő alatt már a kérvény illetékes helyre elintézés végett eljusson. Egyuttal reménylünk, hogy mi sem fogja ebbeli törekvésünket megüriteni és így a pangásnak indult kereskedelmünk és iparunk melébb egy kis jobb lendületet fog kapni.

Adja Isten, hogy célunkat melébb elérhessük!

Több helybeli kereskedő és iparos.

Gazdasági munkamutató az esztendő minden hónapjára.

Május.

A házban és a ház körül. A magtárban és a padláson levő gabona átlatolándó és szellőtendő. Ha a magtár üres, azt, valamint a padlásokat, szena pajtákat most kell tisztogatni, kijavítani és kiszellőtetni. A szena padlás tisztogatásánál vigyázzunk, hogy a szénahulladékok ne kerüljen a trágya közé, mert az kihordatván a szántóföldre, azt elgazosítja. A szénahulladékokat a rétekre kell hordani.

Az állatoknál. E hónapban megkezdődik a zöldtakarmány etetése. Ennek vizsgáltnak kell, hogy a szárazról egyszerre át ne esapjunk a zöldre, mert betegségeket okozhat marhainknak. Előinte keverni kell a kettőt. Megkezdődik a legeltetés is. A legelőknak egyik főfelkelle, hogy a marha számára legyen illató víz. Erőtel gesztokodunk kell.

Kertészet. A saláta magvetést folytatni, a korábban ill-tele őszszel vetettnek palántáit átültetni, valamint a zellert, korat, kelkapszátát és kalabrákat is. Elültetendő a bab, ugorka és dínye mag. A már kikelt vetemények gyomtalándók, kapálándók és szárazsággal roggel és este törvélzel öntözöndök.

Gyümölcsészet. Mindennap megvizsgálándók a gyümölcsfák, hogy ünnesenek-e rajtuk herányok, melyek reggelünköt, mikor összehuzodva csoportokban vannak, pusztítándók. Ha vannak eser-bogarak, azokat is raggel kell a fákról lerázni, s a tyukoknak adni. A vízajtásokat a fákról el kell távolítani, az olványokon a kőteleket tágitani s a vadlajtásokat szorgalmasan lementelni. E hó végén meg lehet kezdeni a hajtó szemre való szemszét.

Méz B-fejezést a burgonya átültést és kukoricakertészet, a hó végén pedig kikelése után a második hétkben megkapaljuk. A takarmányunk szánt kukoricáit két heti időközökben vetjük, hogy folytan legyen friss takarmányunk szarvasmarhánk számára. A lóhere és lucerna földet jó hamuvál vagy gipszszel behinteni, valamint a réteket is.

Muraszombat, 1889. május 4.

Moescno gibanye sze je zaescno v-zdányem ezaji med muraszombatskimi trszci, mestri i osteriási pouleg třednoga szenyja drszánya gledes. Nyihov ezil, naj bi je ze v-Muraszombati koncimár vszaki tyeden ednok drouvno szenyje derzalo, je ze szam vu zebi tak lejpi, ka za nepotrjebno drszimo szvedocisti ono, kak pveves bi hasznovito bilou tou va rás; i za nyevgo okroglina na vnuogo sztran gledes, i esi bár je esese nej do sziv-lejnya goréese tou pitánye ni za te edne pörgare, ni za váras, — dönok tou gibanye, kak prvi sztopaj k-pridigáványi mesztanoga trszta i mestria — z-radostjov pozdrávamo.

Zadoszta szalostno je, ka sze je tá falinga doszimao itak nej vrd-pozstávija i ka je nas váras v-tom táli esese neksega sztopája nej vesino; ár esi na vnuogo lejpe i dobrotive náprave pozstáványe i gori drszánye verno szkrb má, trbej ka nai na trszta i na mestria naprej pomágyanje i visezidigáványe túdi vrejlo palvizost noszi; ár je vszegavejs lejpa náprava spíto, pa obchinszka mesztárcia, viléez ntri zasajénye z-drevjom, vérszta drszta drústo, nadale fejerverkarszko-, peszmeno ono muzsikáista drústo, ovoda (variválnicza) i váras (es-tenjárcia), ali ni edno tej je nej tak ziamenno na eden táksi esese gledes, steri je ednoga velkoga járása jedina szredina i visénye meszto, kak nyevgo trszto i mestria.

Szamo sze táksi váraske pridigávajo i naprej moescno idejo, gde trszto i mestria czevte, gde sze obrasilo povnozava; szivosee péide szo na tou ti najblizsányi méni váraske; Körömdin, St.-Gothárd (Monoster) i Csáktornya (Csakovecz), steri szo ze v-nikkeliki krátki lejtaj za táksa trsztvena meszta vó osznovitli; od táksi sze nyim je pred 25 lejti ni szenyati nej szmelo; potom sze pa te povnozava vsz-felé szlízis, nouvo i nouvo dejlo sze naprejdáva, delavezi sze lehészé vó ponizájó i bole sze preplácsajo; vért zicsa v-huszek szpravliti i esese tákske blago, stero bi ovak nákar priso; vsze tou na betánye sztrszáva ponvare, ezen sze zdigávajo i kapjejo, krajnye kúpeczi, odávezi i ponvareje sze tá v-szrdino vlezsejo, povnozava sze mesztanestrov suno i z-toga vó teséese sz grúntov i hranov v-rjdnost túdi povkészta. Csi esese k-ezuj zememo tou túdi, ka je Muraszombata ono v-pánye, ka za nikello lej-t szesziczico dobi, zdaj sze nej szamo píszti trszot, te je zagvíeno potrjebno, ka je koncimár do tisztí meo jak trszta i obrasila szrdino naprej moreno pripraviti.

Gledájmo szamo te najblizsányi s z-ouszidni stajerszki váras, Radgonoj. Nalehez bi znali ntri poszvedocisti, ka nyevoga trszta szko po z-vogrszko kraja i náire z-nase okrogline szhája, tou túdi známo, ka nase krajnye za odajo bodonecsa vsz-felé szloz 2/3, tále zrávén v-Radgonoj pride na plaz. — záto je nej esúdo, esi ti odávezi z-ednim tam ntri szpokúpijo szvojo potrebesno i zaboga vólo sze muraszombatsko trszto vó vszem táli poménáva. K-tomi hóvjo ese-e Radgonyszka mejszecsna szenyá, stera sze sze pveves zt z-síva kászejo i na stera sze pá z-velke sztráni Bólin-trezo, Tórnisesov trszcsa okroglina i ez-ja muraszombatska birovija naj bole kláti.

Zdáj dá sze je ze ta miszel özsvilla med nami, dá sze tak sze gib-lemo, odmo z-ednim sztopajom szlészti dale, esi sze tédno szenyje esemó zadobiti, szpravimo sz z-ednim mejszecsno szenyje túdi, i pa v-taksó formo, ka naj zese z-ednim dnévom vszígdar naprej bol, kak Radgonyszko i tak bi meli vszaki tyeden edno tédno szenyje, na stero bi sze vsz-felé vszivad, zklháa, drva, szád, sziljo i táksi drúgi pouj pozstavto na odajo, i vszaki mejszecz edno mejszecsno szenyje, na stero bi sze zvíntee esese vsz-felé rozsena mára, kony, szvínye, i drúgefele szváté prignale ntri.

Za toga naszega namenáványo vólo usz je vees vkúper gori poizskalo ednoga plemenitoga i vrejloja varasokoga táncsénika, kí je to nase naprejdáno nakánánye zi dobro szpnozao, özsvajo i z-ednim obcseno túdi, ka tou delo kak naprjvle na varasokom gyúleje naprej dá i vu szvojo obráno vzeve, z-edno reszjov vsz: vesini, ka sze na tou gledes prosnyja vu szlízajousem meszti za szkonesánya vólo kak naj hitre ntri dá. Tak sze moescno vípamo, ka vees nika ned zaszvátálo naszega nakánánye vó doprinesený i ka tak to nase doli potezsno trszto i mestria kempréle véksi i bongsi náigib dobi.

Boug dáj, ka bi kak naj hitre k-czili pri-li.

—o—. Vesz szoboszki trszcov i mestrov.

Gazdárszko delá kazalo na leta vszaki meszecz.

Május.

Vu hráni i okonli hrana. Vu grenari ali na hráni boduce szilje (zryne) sze more premejsati i z-lítítati, esi je grenar prázen, tak nyega i vszako hrambo zdaj moreno vó z-eszisztii, vó popraviti i zlíttati. Pri puzenýj szená podá paziti moreno, naj sze szteri med gnoj nezmejszajo, kí z-gnojnom na nyivo pride i tam szilje obravýjo. Szteri sze morejo na trávnike szpravliti.

Vu stáli. V-tom mejszeczé sze zaene zeléna krma polgati. Pri tom paziti mámo, naj sze z-szúhoga — na ednok ni zeléne kerme polgánye nezstopimo, ár z-tem beteg známo szpravití mári. Zapra to dvoje vkúp moreno trszviti. Zaesne sze pasa túdi. Pásnikov edna nájvéksa potrjebnisa je, naj na nyih dobra voda jeszte za napajénye máre. Za tou sze szkrbati moreno.

Vógrádezi. Dale szejhmo salátno szemem i z-toga rano ali v-jeszén poszjhanoga flasezo preszadimo rávno tak i zellert, nadale zelje úo kalabábio. Pozaditi sze má grab, ugorcno i dinyino szemem. To resztéese zelénye sze pléti, okapatí i v-szúhótémo po vécsaraj z-malesov vodov polevati more.

Szadoveni ograd. Vszaki dnéu prégledótí moreno dreje, esi na nyi goszancz nejga, stero po gojndaj gda esese v-trámbraj vkúp z-potégnyene, prepravliti mámo. Csi rejs-e vszjto, nyé túdi po gojndaj doj moreno sztrszviti i zsvázni z-polgati. Te vodne ali szí bojdi jalove mládike z-drejsa do zrezati, na czepikaj vezalo odpúsziti i te loske mládike doj pobati trbej. Na konezi toga mejszecsna sze d z-escnoti okóljánye, tou je tou táksé czepénye, pri steroem sze szamo okou dojva pod trnovke kozszo, i tisztó vó zsené.

Poule. Dokonesano szajnéy krumpiesov i kukorezi, na konezi pa kak vó pride na drúgi tyeden okopamo. Za krmo kukorezo vszaki drúgi tyeden moreno szjehtati, esi esemó, kaj bi vszígdar frisko zeléno krno meli za nárho. De-telezo i luezrno je dobro z-pepelom ali gipszom poszpatí, rávno tak trávnike túdi.

Gorizez. V-tom m-jeszeci sze morejo gorizez pléti, stero je za rejzanyem tou naj ziamentejsze delo, záto je na razméte delaveze moreno zavpáti. Pri tom deli je dukse sibe dobro preezi k-kolj zvezáti, naj je vóter doj ne potere. Po dokonesányi plénya nakonezi risz-alescsa sze drúgose moreno kopáti. Z-tem sze paseti moreno, naj pred czevnyom goriez oplavati, ár tákszga hipa, eda gorizez czvetéjo níkaj nezmejszamo v-nyih delo.

Vinyiki. Na konezi toga mejszecsna na táksi krajnija, gde repzio pou-vajo ali gde doszta rákázie jeszte, zasznoje rojji písztvávati; kréti tak moreno meli kosáre. Ali gde táksi náraszov nega, nájre esi je vrejvém túdi nepriétno, kmiti moreno roje, rano do písztváli.

—es—. Naprejdáva: SÁNDOR GAZDA.

Szőlőszed. E hónapban történik a gyomlálás vagy helyesebben válogatás, mi a metszés után a szőlőben a legfontosabb munka, azért csak ritka munkásokkal végzendő. E munka alkalomával a hosszabb hajtások ideiglenesen mindjárt a karóhoz köttetnek, hogy a szőlő ne túrdelje őket. — Valogatás után május végén már másodszor kell kapálni. Sietni kell ezzel, hogy még a szőlő virágzása előtt elvégezhesük, mert virágzások nem szabad a szőlőben dolgozni.

Méhészet. E hónap végén az oly vidékeken, hol rezev vagy akaczia nagy számmal van, bekövetkezik a rajzás: a kasokat tehát készen kell tartani. A hol azonban ily növények nincsenek s esetleg az időjárás is kedvezőtlen, a méhe-aladokat etetni kell, mitől gyorsabban szaporodnak s korábban rajoznak.

Közi: SANDOR GAZDA.

Helyi és vidéki hírek.

— Lapunk jelen számának tartalmáért ideiglenesen a kiadó felelős.

— **Az unjenczások a megyében.** Közéig városban május 11-én, a közei sorozó járásban május 13 és 16-án, Szombathely városban május 17-én, a szombathelyi sorozó járásban május 18, (19) 20, 21, 22-én, a felső-óri járásban május 10, 11, (12) 13, 14, 15- és 16-án, a német-újvári járásban május 18, (19) 20, 21, 22- és 23-án, a körnendi járásban május 25, (26) 27, 28 és 29-én, a vasvári járásban május 31-én, június 1, (2) 3, 4-én, a sárvári járásban június 6, 7, 8, (9) 10, 11-én, a kis-czeelli járásban június 13, 14, 15, (16) 17 és 18-án, a szent-gothárdi járásban május 10, 11, (12) 13, 14, 15 és 16-án, a muraszombati járásban felhívott 1156 hadköteles, május 18, (19) 20, 21, 22, 23 és 24-én sorozás és felszólánás. A főtisztviselők június 19-én Szombathelyen lesz.

— **Iparostanoncok munkakiállítására.** Ugy értesülünk, hogy a muraszombati iparisoklai bizottság felsőbb rendelték folytán a folyó tanév végével az iparos tanoncok munkából kiállítását rendez. — Midőn a kiállítás leterjesztéshez kivanunk, azt hisszük, felünk erejében jözon gondolkodni férfni, ki az oly fontos nemzeti tényezőnek, az iparos osztálynak jótétét szívón hirdja. Mert a nagybecstű iparisoklái szemlenni képzés mellett, elengedhetetlen kellék, hogy tanoncokat saját szakukban minél gyakorlabb képzést nyerjenek, hogy később kélvén az életbe, ott az iparos tarsiak köréb-n kifejtendő versenyben helyüket derekasan megállhassák. Iparunk fejlesztésére nagy befolyással vannak az ily munkakiállítások. A tanoncok körén hozzászólók a nemes versenyhez, és hogy minél csinosabb és izléesesebb darabot állíthasson ki, nagyobb tehéknységgel és kedvvel dolgozik a műhelyben.

— **Ügybuzgó főbíró.** Lapunkban említették, hogy a kormány felhívta a törvényhatóságokat, keressenek módot, miszerint az iskolakötelesek a nagyok vigalmától távol tartassanak. Ez ügyben Somogyi Miklós szent-gothárdi főszolgabíró intézkedett, amennyiben járására vonatkozó rendszabályt dolgozott ki, s küldött be jóváhagyás végett. Eszerint azok szülők, kik tanulókat gyermekeiket ily vigalmakba viszik, 20 frt. — azok pedig, kik gyermekeiket vigalmakon látják és fel nem jelentik, 5 frt pénzbírságban volnának elmarasztalendók.

— **Szegélyesek.** A mezővári állami iskolának a magyar beszéd gyakorlatára czéljából magyar községeken tartózkodó vendájku növendekéi közül ez évben Sável Lajos, Bükvies József, Kuzma József és Vörös József lettek egyenkint 10 -10 frttal segélyezve a vármegyébe s nemű alapítványából. — Ugyanezen iskolából a napokban haszenczából 18 tanuló távozott el magyar ajku helyiségekbe. r. l.

— **A Szombathelyen.** f. hó 6-án tartandó megyei közgyűlésen a csendlaki körjegyzői állomás felállításának kérdése is fog tárgyaltni.

— **Tíz.** Godár János kuzmai lakosnak múlt hó 29-én háza leégett. Épülete biztosítva volt.

— **Gödörháza és Velemér** községek a Csákány-muraszombati megyei utból Szombathely községénél kiágazó s a zalamegyei határon Szentgyörgyölgye fele vezető utak a viczinális közlekedési utak sorába leendő felvétele iránt folyamodtak.

— **Vízbe futtak.** Csúrman I-tván hegyszorosi lakosnak 6 éves István nevű fia m. hó 27-én a ház melletti tóba esett és bele s fullt. Ottóházin meg a múlt hétén Czár Juliska 4 éves leánya szintén a lakház mellett tóba fullt. Látható, mily buzgalommal teljesítik a községek a törvényhatóság rendelkezési házak körüli tócsák betömése vagy bekerítésére vonatkozólag, — s látható az is, hogy mily égető szükség volna ma a gyermek-menyhelyek kötelező felállítására; a hanyag szülők pedig nem ártana égbekiáltó mulasztásukért példásan megbüntetni.

— **A száj-és körömfájás** betegségére vonatkozó, múlt számunkban közölt és ezen bajnak apadását regisztráló hír, sajnos, korai volt, amennyiben ezen betegség a szarvasmarhák közt Tiborfán újból és ezuttal járványszerileg ütött ki.

— **Határ megállapítása.** A belügyi minisztérium a Magyarország és Stírria közti határvonalat Barkócz muraszombati-járási és Wanschen stírria községek közötti tözetesen megállapítani rendelte.

— **Nemesek a kávé.** de a ezukorláti is rohamosan emelkednek, csak a múlt hét óta egy egész forinttal. Ha ez még —okú így tart, akkor nemesek hogy keserű. — de egyáltalában kávé nem is újatunk.

— **Szombathelyi kir. járásbíróság** elhunyt Tulok János helyébe ő felsége a király Dr. Gruber Edét szent-gothárdi aljárásbíróvá nevezte ki.

— **Járvány.** A stírriaei es. kir. helytartósággal betiltotta a szarvasmarha, juh, kecske és sertés hajtást Vasmegegyéből Stajerba. Ok az uralgó száj-és körömfájás-járvány. A dologban az a nevezet, hogy e járvány mint már egy ízben említettük, hozzánk Alsó-Austriából és Stírriából huzaroltott be.

— **A muraszombati** kisdévidő egylet figyelmezteti az egylet kezelékeskor 3 évi kötelezettséggel belépett rendes tagjait az alapszabályok 6. §-ára. melyszerint kötelezettségük a három éven vaigis folyó évi július hó 1-én föl is mindaddig tart, míg kitépésük iránti elhatározásukat az egylet választmányánál írásbelileg be nem jelentették, és pedig őket az egylet kötelezettsége alól föl nem oldotta. A választmány.

— **Járásvizit** szervezte tisztelt képviselőjének, gróf Széchenyi Tivadarnak családja f. hó 2-án hosszabb tartózkodásra felső-lendvai birtokára érkezett.

Vegyes rövid hírek.

— Rónay Jácint, legközelebb elhalt főpap, 140 ezer forintot osztott ki életében prépástáza szegény papjai között. — A esakortyaji kisdévidő-egylet május végén tavaszi mulatságot rendez. — Nagy-Kanisán a szent-ferencziek templomában a hársvető ajtótaságok alkalomával egy parasztonyi egy kisasszony zsebéből egy társzét kilopott. Hat még ilyesmi is történehetik? — A Balaton új gőzőse rövid idő múlva már vízre megy és június első felében Siófok-Püred között meg is kezdik vele a közlekedést. — Az igaz-

Domácsi i zvűnszki glászi.

— Za nase novin denésnyega broja vödávar odgovárja.

— **Stellinga bode na szoldáke vu Vasvármegyövi.** Közéig városi májusa 11-ga, kö-zesekj biroviji od májusa 13 do 16-ga, Szombathely városi május 17-ga d. éva, v-szombathelyszkoni járási od májusa 18. do 22-án, felső-örskom járási od májusa 10. do 16-ga, német-újvárszkoni járási od 18. do 23-ga, körmedinszkoni járási od májusa 25-ga do 29. dnéva, Vasvára járási od május 31-ga do június 4-ga, sárvárszkoni járási od június 6. do 11-ga, Kis-Czell járási od június 14. do 18-ga, szent-gothárdi járási od májusa 10. do 16-ga, muraszombatskom járási je gor pozváni deeskor 1156, od májusa 18. do 24-ga. Te főtisztviselők v-Szombathelyi bode június 19. dnéva. —k.

— **Inasov dela vöpostvályne.** Tak estijemo, ka iparsoule bi-zottság peubeg vicsenyega rend-liványa pri dokonosetka leta z-inaskoga dela vöpostvályne vese doperneszi. Gida tomi vö postvályáni szreco selejemo, tak stinamo, ka z-nami derzi eden vszki eseden mouzi, ki táksim zname-nitum delam mesterszokoga klasussa dobrotivnoszt na szerdezi noszi. Ar vu taksoj mesterszkoi souli peubeg vsenyá nedopüsesena potrebnoszt, ka sze naj kak najves navesioj i zapadnejo, ka sledi vö sztopivsi vu zsetek szvojmí mesterszkimi pajdasi v-mestri-i do lelko vojivái, i szvoje meszto obdreszjo Mestri-i szo taksa vö postvályávna preves hasznovita na razszir-jáványe glodone. Te mas sze rano navesi mesterszkomi vojiványi i ka naj kak lepse delo naprej postvávi, tem vökov volov dela vu verkatasi. —k.

— **Poszkerben főbírov.** Zse szmo naprej prineszi, ka je kormány vármegyöve gor pozvao, ka naj isesejo prijkio na tiszto glodony, ka solszka d. éva zse naj ne pisztojo na plesz v-osterje. V-ton táli szo Somogyi Miklós szent-gothárdi főbírov zse na nyuv jársi sztran szkonesávlánye vö naprávli ino za völo nemeszto nihánye notri poszadi. Poulek toga oni sztariske, steri takse dezo v-osterjo ali pa na plesz pisztojo ali neszejo do 20 ranski, oni pa steri dezo tán vijdjo pa gor ne z-glászjo, bi zse do 5 ranski peinez leiko obkástigali. —v.

— **Pomores.** Z-meóvárszke orszacske soule oni vucsenikov, ki sze za vöggerszko jeziká vsenyá völo vu vszkrzi vsznezjak zdrávavo, szo letoz Sável Lajos, Bükvies József, Kuzma József, Vörös József dobili 10—10 hraniski na pomores od vármegyöve. — Z-te soule je zdaj v-ton szpátólji pa 18 diaikov odlošo na vszkrzo. —o.

— **V-Szombathelyi** május mesezcea 6-ga dnéva derzsámom vármegyöszkon gyüleji de na Csendlaki gorpostvályne nouva notárojsija tüdi pod tárgyalás zéta. —v.

— **Ogyen.** Godár Jánosova hiza na Kuzmi zse je apríl mesezcea 29-ga dnéva doj zgorojta, stero je aszkelejaron bilou. —v.

— **Gödörháza, Velemér** vsznezio zse prosno notri dále ka od orszacske ceszété pri Szombafai (Csákány-Muraszombati ponti) na Zalamegyöv kred Szentgyörgyölgyölj pelana ceszéta zse tüdi med viczináliszke ceszété naj gorzeme. —v.

— **Vtoupili szo zse.** Hegyszorosi Csúrman Istvána 6 lejt sztar pejep zse je preminouei mesezcea 27-ga dnéva pri hizi v-mlako vtoupi; ino na Ottóházi tüdi preminouei tyeden Czör Julisko 4 lejt sztaro dejte zse tüdi koulík hize sztoesco mlako vtoupilo. Sztoza vijdimo kak zderzsávajo vsznezisjarje ono zapovid, ka koulík hize mlake ali notri zakopati, ali pa okoulík zagraditi morejo, v-táksim dugovánji bi sztarisje potrebjo bilou pokastigati. —v.

— **Med rogenov márhov** odési lampni ino nohétni beteg je esese nej mijo, kak szmo preminouei tyeden opemijoli, záto da je zdaj znouvis med zsvijovj náimre na Tiborfá vö vdro z-doszín véksen talon. —v.

— **Határ (mejon) poterdenjé.** Miniszterium je med vöggerszkon orszáji, ino okoulík stjara med Barkócz ino Wanschen stjarszke vszsi sztalno mejon vö poizkati zrendelávno. —v.

— **Nej szamo káva, nego ezuker** je tüdi na hitroma dragsi grátave, od preminouesga kédna z-ednim ranskim. — Csi de tou dugo tak, te nej szamo ka brikto, liki nisko záno meo mogli piti. —v.

— **Za szombathelyszkoga kr. birouva** szo meszto pokojnoga Tulok János birouva szvetli krao Dr. Gruber Ede szent-gothárdi szkoga albirouva vöiménvali. —v.

— **Márhe beteg.** Stajarszke birovija je doj prepovedala rogenlo márho, birke, kozs, szvinje notri gnánye od Vasvármegyöva. Tomi je tü prinasz vödúrjanj lampni ino nohétni beteg zrok. V-ton je spajzno, ka je beteg knam od stjara prejk szpadno, kak szmo zse ednoku opemijoli. —v.

— **Ö felsége a király** nemes-ságos Szvetes József alezredest vezérörngyöva. — Babos Kálmán alezredest pedig ezredesse nevezte ki.

— **Mennyei József.** Vasvármegyé volt tanfelügyelőjének haláláról veszte mely részvételt a hírt. A boldogult szerdán ápr. 30-án hunyt el élete 66. évében. Temetése pénteken, május 3-án d. n. 5 órakor volt. Béke hamvaira!

— **Jóteknység.** A „Muraszombati-járási tanítókör* árvaházalapja részére adakoztak: Obal Mihály 2 forint 27 krt, Vogler György 1 forintot, Grünbaum Márk 47 krt, Fischer Miksa 25 krt, Vucsek Saador 25 krt, Kondor Ferenc 22 krt, Fliszár János 21 krt, Koltay Pál 20 krt, Stevanecz Antal 20 krt, Kolossa Ferenc 18 krt, Dervaries Ferenc 16 krt, Arvai Henrik 15 krt, Györfly Bela 10 krt, Völgyi Ferenc 10 krt, „A jószívű fiú“ 5 krt, a gyűjtő közigazgatás 19 krt. Fogadják szives adományaikért a kör nevében leghalásából köszöneteket. Völgyi Ferenc, a kör élnöke.

— **A muraszombati elsőloku iparisokla*** bizottsága ápríl hó 27-én alakult meg újra. Gáspár Ferenc plebános élnöknek, Takács R. István tanító jegyzőnek, s Meixner Mátyas városbíró pöntárnoknak lett megválasztva. A bizottság többi tagjai: Kovács Károly albíró, Hartner Károly kereskedő, Papper Károly asztalos és Sloblich Ignáts igazgató-tanító.

— **Rus lek Antal** győrszenti plébános önéntesí felhívást ki Boudang Emil orleansi pispokhelyettes „Szent Monika élete“ magyar kiadásáról. A könyv lapjain, melyet ezenoml jakaró figyelmükbe ajánlunk, két lélek történetét veszik, kiket a legerebésebb lélek csatolt egymashoz: az anya és fia történetét. Nem éres elírás, hanem a legmagasabb földi eseme története, mely eszmét e szövezi ki: anya s ága. Előfizetsi ára a 25—30 ívre terjedő munkának 2 frt, díszkötésben 3 forint és megrendelhető a kiadónál Győrszegen.

Rázlocsni krátki glászi.

— Rónai Jácint pokojni velki dísevni pasztré je vu sztojem zsitki 140,000 frt rätzalao zvojpozi prepostni bodonesim szirmakim popom. — V-Csakovezi kisdévidova drústvo májusa sziednye dni szprolesnyí mulatség derzalo bode. — Velkio Kanizsa Sz-Perecnov ezérkvi na vüzenszko nedelo pod buzov szlúszob je edna páverszka zszenszka ednoj gospodicsini z-szspá eden bugyléris vkradnola. Jeli pa zse esese táksé tüdi má zgoditi? — Za eden krátki ezajt zse te novoi gőzós na Balaton pítási i v-júnusna drúgom fertali de med Siófok i med Füzedom zse hodo. — Miniszterium je nazványe

ügyminiszter értesítette a telekkönyvi járásbírókat, hogy az italmé-
résű kártalanítási eljárások szükséges telekkönyvi másolatok belyegmentesen
adandók ki. — Bucsok alkalmazásával az idegen hlyról jövő viaszgyertya-ár-
sok is szabadon adhatják el árúkat. — A pápa husvéti arany rózsáit Rudolf
trónörökös övezvények ajándékozta. — Milán volt szerb királynak kolostorba
vonulásáról írnak a Lapok. — A párisi világiállítás május 6-án fog hivata-
losan megnyitni.

Gazdasági közlemények.

A lötétű irtása. A lötétű a növények gyökereit elárgja, s ezáltal a kertekben nagy károkat okoz. Irtásának egyszerű módja az, hogy a kert több helyén körülbelül 1 lábnyi gödröket ásunk, azokat friss lötétrágyával megtöltjük és aztán földdel beföldjük. A lötétek a szép tavaszi napokon fölkeresik a gödröket és azokban tanyáznak. Nem kell tehát mást tennünk, mint verőfényes napokban a lötétrágyát ásóval a gödrökből kiemelünk és azt alkalmas helyen széthányja, a benne összegyűlt tetveket agyantsópusunk.

A paprika hatása a tyukokra. Az amerikai baromfi-tenyésztők paprikát adnak a tyukoknak, hogy télen is szorgalmasan tojjanak. Minden 10—12 tyukra minden második vagy harmadik napon egy kis kávéskanálnyi jól finomra tört paprikát kevernek a tyukok eledele közé s ettől a tyukok igen korán és sokáig tojnak. Minthogy azonban a paprika nagyon izgat, használatát tulozni nem szabad.

Vizes palaczkok tisztítása. A mézartalmú víz vizek a palaczkok b-1-6 falára fehér szürke földes fűldéket raknak le, mely erősen oda tapad s a szemre rossz behatást tesz. A strétel s fővényen való rázás nehezen s nem minden esetben távolítja el ezen lerakodást, de a közönséges só hirtelen feloldja azt s ha aztán itatósz papírral és vízzel kiöblítjük, az üveg tökéletesen vissza nyeri előbbi fényét és tisztaságát.

HIRDETÉSEK.

Árverési hirdetményi kivonat.

A muraszombati kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Nagy Jenő tiszti ügyész végrehajtónak Novák Mihály és Teréz muraszombati végrehajtás szenvedő elleni 49 frt 16 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szombathelyi kir. törvényszék (a muraszombati kir. járásbíró) területén lévő a muraszombati 98. sz. tjkében A 133/a szsz. és 111. házzal ingatlanból fele részre az árverést 603 frtban ezenen megá-
llapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi május hó 23-ik napján d. e. 9 órakor a kir. járásbíró-
ság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megáallapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezeni szándékozik tartoznak az ingatlan beesárának 10 százaléka vagyis 60 forint 30 krajczárt készpénzben, vagy az 1881-ik LX. t. cz. 42-ik §-ában jelölt árfojlyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kézhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerévyt átszolgáltatni.

Kelt a muraszombati kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál 1889. évi február 13-án. KOVÁCS, kir. aljbíró.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy üzletembe új kereskedelmi cikksent a

denaturált szeszt (spiritusz)

hoztam be.

Amidőn megjegyezném, hogy ezen szesz egyéb előnyei mellett csak fél annyiba kerül a közönségesen használatban lévő szesznel, kérek minél számosabb zives megrendelést.

Tisztelettel
HARTNER KÁROLY.

Alkalmas bérnialási ajándékul

ajánlom igen tisztelt vevőimnek arany és ezüst zseboráimat, óraláncokat, nemkülönbön nagy raktáromat arany brosch-
túk, fülbevalók, egész készülék medaillonok, karper-
czek, arany keresztcsékek, arany és ezüst pénzemből dobozban stb. stb. a legolcsóbb árakon.

Mely tisztelettel
Muraszomb. t. 1889. május hó. Postl János,
(394. 2-1.) aranyműves, a fő-utczán.

Mária-czelli gyomorcsépek,

jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen, és fellülkülhatlan az étvágyhiány gyomorgyengeség, rossz szaga lehellet, szelek, savanyu felbőgés, kólíka, gyomorhurut, gyomor-
erős, hangyó-kepződés, túlságos nyálka-kepződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörög, székszorulat, a gyomor-
nak tüterhatsége étel és ital által, gilisztá, lép- és májbetegség, ugyszintén arany-eres bántalmak ellen.

Egy üveges ára használati utasítással együtt 40 kr.

Központi székküldési raktár nagyban és kiesznyben:

BRADY KÁROLY

„az órangyalhoz” ezimzett gyógyszerárban Kremzierben.

Muraszomb. Kapható Muraszombathoz: BOLCS BELLA győgytárban a „Magyar Koronához”, valamint az ország minden győgytárában. (45. 52-51)

dao bíroviam, gde grüntne knige jezso, ka esi de sto grüntne knige prepri-
szke niziao pri resenyj regolov, ka sze oni prepriksi brez stemplinov more
vidati. — Gda sze buese derzsjio, ti dalénjji, ki tá prido i voscene szveze
odávajo, oni szlobodno odávajo nyuvo blágo. — Te rimski pápa je szvojo
vizenszko zláto rouzso pokojnoga Rudolf trónörököse doricszi senkao. — Mil-
lán ki je szerbszki krao bio, od nyevroga vu klouster idejnya novine dosza
pisjeo. — V-Párisi ezeloza szvejta vópostzávlanye sze májusa 6-ga névna
z-duzsnosztj odpré. — k.

Od vérsztva napreidávanye.

Preprávlanye konzszki vüsi. Konzszka vüs trávin i két-m priz-
szodibnon koronye prek zgerzét, i sztem vu ogradj dosza kvára naprávy.
Nyé prepravitj módus je ton, ka vu ogratski szes mezsti l szuh globoko
grabo szkopamo, vu oni friki konzszki gnoj naklésimo i potom zemlovu
pokrijemo. Te konzszke visí vu ti szprótolesnyj dnévi té grabe gor poisseseja
i tam sze zderzavávo. Nej nam tak terbej drügo csiníti, vu dné, gda lepszti
vizenszko zláto rouzso pokojnoga Rudolf trónörököse doricszi senkao. — Mil-
lán ki je szerbszki krao bio, od nyevroga vu klouster idejnya novine dosza
pisjeo. — V-Párisi ezeloza szvejta vópostzávlanye sze májusa 6-ga névna
z-duzsnosztj odpré. — k.

Perpra moucs na kolonszi. V-Ameriki ki kokosi povajo, perpra
dájó jezsti kokosom, naj vu zimi túdi neszjo. Na vszákó 10—12 vszákó
drügi ali trétyi dnó debro na drovno szmetlego perpra edno kárinszko zli-
czom med kokosi jezstvjno zmeszajo z-tím je hranüjio i od toga rano i dugó
neszjo. Ali gila te perpa preves vszizga, záo je nej szlobodno na ednok
dosza dati.

Mokri glazov puczanje. One vodé, stera vepno zderzavávo vu
szebi, sze na kupjeze ali glazze odnotra preves hitro szárkszszti gnoj gor
zgrábi, i sze preves gor zgrábi, tak ka oc-am hidou d-ne. Sz-sprjioj i szsz-
kom trosenyj ne szpuca vszigrábi doli fákszi gor zgrábleni znoj, ali ta szou
hitro odvézso ali szí razópti, i esi t-oda je z-vodov vó oplaknemo, te glazs
vesaszí nazáj dá glazsi to p-rio vsz-izsostj i esi-zlouso. — k.

!!Akinek!!

385. 50-4.

egy biztosító-levelelre szüksége van

alapként nyujtot kölcsönre, esaládján biztosításul vagy kapott hozomány visszatér-
tése czéljából, nemkülönbön eladósodott ház- és föllibirtosások pénzüszonyának
rendbehozása végett, továbbá oly t. egyének, kik életükben folyószható tókt nem ha-
gyományozhatnak, vigált tőke-elhelyezés gyanánt törvénytelen vagy másoldháza szsagból
származó gyermeknek egyenlevé a társuláshoz, hábir a t. biztosításiul szándék azok a
60 évét már túlhaladták is (egész 66 éves korig), kaphatnak a leggyorsabban a hányli
összeg erejéig biztosító-levelet tisztességes, illédelmes módon itt vagy a provinciáiban.
A legnagyobb titoktartás minden alkalommal biztosítatik. — Értésítéssel szolgal in-
gyen naponként 2—5-ig Klein biztosítási fő-felügyelő.

Bécs, I. Kohlmesseggasse 7., 4. emelet.

Megrendelési czím
A Dreher Antal-féle kiviteli palaczkösör
DIETRICH és GOTTSCHLIG
BUDAPEST
vagy **DREHER ANTAL** kőbánya.
Csakis teljesen ledllepedett, tehát tőköriszta kiviteli sör széküldése, folyton
friss üvegöltésben, a minőség hamisítlan volta mellett kézzesség vállalatik.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny árengedmény.
Árjegyzékek mindenféle ingyen és bérmentve.

Miután gyakran megtörténik, hogy idegen készítményű
és gyöngbör minőségű sörök „Dreher Antal kiviteli sör” czím
alatt forgalomba hozatnak, a t. cz. Dreher-féle kiviteli sör fo-
gyasztóknak a hatóságilag utalmazott üvegeimket, melyen a
Diétrich és Gottschlig név olvethető, hogy rajta legyen,
kiváló figyelmükbe ajánljuk.
(384. 6-4.)

Figyelemztetés!

T ü d ö v é s z . T ü d ö v é s z .

Gázkiögzölés (Rectal-belövellés)

gyógyít tuberkulózist (asztkór, asztkhna) ödült légeso-hurut, tüdő-hurut stb.

A lehíhetetlenebb, a lárszólag legerelhetetlenebb ideálja az or-
vosoknak tüdőbajt gyógyíthatni
most egész teljességében el van
érve. Világbirú tanár és or-
vosok bizonyítványa, gyógyítot-
tak száz meg száz levele, zárdák,
papok, es. k. tisztelet stb. köszönmóir-
tai, (melyeknek hitelesített másolatait
bárki kívánatra eldönthetlen bizonyítékul
átom és átvagy visszatér. Testszly nö-
kedező tudósítását, a legnagyobb körhá-
rasztóbol életmód ismét megközelíti. —
Görll tanár és Verneil tanár: „Asztkh-
máni a lélekoz hiánya azonnal esziklen. Teljes gyógyítás gyanant nar 8 nap alatt.”
— Dujardin Beaumez tanár: „Ödült légeso-hurut teljesen gyógyított.” —
Fränzel tanár, Dr. Staz osztály: „Láz, éjei izadás, köögés, kihányás elemnyészik —
nagy öbög következik be — testszlynekedés 5 kilóg.” — Dr. M. Langgáin: „30 nagy-
fokú tuberkulózis közül mindannyi gyökeresen gyógyított.” — Ugyanugy nyilatkoz-
nak a betegok is (A gyógyuló magában nem terhes, nem tüdőbaj és minden bajkö-
vetkező bizonyítás) — A sz. k. kiz. szab. gáz-kiögzölési szer-
helékek (Rectal-belövellés) használati utasítását országos szszár és magyaráztalárca, ugy a száz
előállításához szükséges kéllékek szétküldés közepébe ízetés avagy postai utávet
mellett 8 frtjával, gáz-örövel 10 frtjával:

Med. dr. Altmann, Bécs, VII. Mariahilferstrasse 70.

Böhm, Krumau, 1883 március 3. Költésze! A tuberkulózis tüdőbaj-
lyaszúság egy igen kéayes esetében az Ön kiögzölő-készülékével valóban kitünő
sikert értem el.
Med. dr. FANTE GYULA.

Köszönetem, 1888. szept. 11. Igen tisztelt orvos ur! Az Ön kitünő gáz-kiögzöl-
ési készülékét 1887. őszon oly rendkívüli sikerrel alkalmaztam, hogy teljesen felül-
pult és ezen állapotban tovább is fennáll, úgy hogy egészen egészséges vagyok.
Hálaladástól SZABÓ JULIA.